Puolustusministeriö NEUVOSTORAPORTTI PLM2018-00109

PO Koskenniemi Tuomas(PLM) 21.11.2018

Asia

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa ja Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunnan kokous 19.-20.11.2018

Kokous

Ulkoasiainneuvosto 19.11.2018 - 20.11.2018

EU:n ja Naton yhteistyöstä käytiin avoin, mutta hyvähenkinen keskustelu. Taustalla vaikuttivat viime viikkojen puheenvuorot Euroopan armeijasta. Yhtäältä ilmaistiin laaja tuki EU:n puolustusyhteistyön edistämiselle, toisaalta todettiin Naton rooli Euroopan turvallisuusarkkitehtuurissa. Osa jäsenmaista toi esiin huolensa Euroopan armeijan kaltaisesta visioinnista. Painotettiin, ettei Euroopan strategisen autonomian kehittäminen ole suunnattu Natoa vastaan. Tähdennettiin transatlanttisen yhtenäisyyden merkitystä. Todettiin Naton vahva tuki EU-toimille; samalla huomautettiin, ettei EU:n puolustusyhteistyön edistäminen olisi ollut mahdollista, ellei tämän rinnalla olisi kyetty merkittävästi syventämään EU:n ja Naton suhdetta. Käytännön yhteistyöaloista nousivat esiin erityisesti sotilaallisen liikkuvuuden edistäminen ja hybridiuhkiin vastaaminen.

Operaatio EUNAVFOR MED Sophian mandaatin jatkoa toivottiin. Monet jäsenmaat halusivat kuitenkin käsitellä mereltä pelastettujen maihintulokäytäntöjä laajemman muuttoliikkeestä käytävän keskustelun kontekstissa. Peräänkuulutettiin jäsenmaiden vastuuta päätöksenteossa.

Euroopan puolustusviraston (EDA) ministerijohtokunnassa ei päästy yksimielisyyteen vuoden 2019 budjetista. EDA:n työtä puolustuksen vuosittaisen arvioinnin (CARD) eteen kiiteltiin, ja päätettiin sen kehittämisestä EDA:n ehdotusten pohjalta.

Ulkoministerien ja puolustusministerien yhteisistunnossa luotiin katsaus EU:n turvallisuus- ja puolustusagendan toimeenpanoon. Edistystä kiiteltiin, ja monia aloitteita kuvattiin askeliksi kohti Euroopan strategisen autonomian vahvistamista. Samalla painotettiin voimakkaasti Naton roolia Euroopan yhteisen puolustuksen perustana. Jotkut jäsenmaat ilmaisivat huolen transatlanttisen yhteistyön tilasta. EU:n tuoreimpana saavutuksena nousi esiin Suomelle tärkeä siviilikriisinhallinnan kompakti. EUH:n ja komission keskeistä roolia toimeenpanossa peräänkuulutettiin. Pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) osaksi hyväksyttiin uusia projekteja. Moni jäsenmaa piti tärkeänä, ettei kolmansien maiden osallistumista PRY:hön rajata liian tiukasti. Asiassa pyritään päätöksiin ennen joulukuun Eurooppa-neuvostoa. Kokouksen yhteydessä annetuissa päätelmissä vahvistettiin EU:n sotilaallisen koulutusoperaation johtoesikunnan (MPCC) kehittäminen siten,

että vuonna 2020 se voi ottaa vastuun pienimuotoisen toimeenpanevan operaation suunnittelusta ja johtamisesta. Tulevaan monivuotiseen rahoituskehykseen ehdotetaan useita puolustusta tukevia aloitteita. Etenemistä Euroopan puolustusrahaston ja sotilaallisen liikkuvuuden alalla kiitettiin, mutta Euroopan rauhanrahastosta käytettiin selvästi kriittisempiä puheenvuoroja.

EU–Nato-yhteistyö

Korkea edustaja ja komission varapuheenjohtaja (KEVPJ) **Federica Mogherini** kiitti Naton pääsihteeri **Jens Stoltenbergiä** tuesta EU:n puolustusyhteistyön kehittämiselle. Mogherini kävi lyhyesti läpi edellisen päivän yhteisistunnon pääkohdat todeten, että kaikkia EU:n puolustusaloitteita yhdistää pyrkimys koordinaatioon Naton kanssa. PRY:ssä kehitetyt suorituskyvyt kuuluvat jäsenmaille. Ne ovat siten myös Naton käsissä ja tukevat transatlanttista taakanjakoa. KEVPJ nosti esiin erityisesti hybridiuhat ja sotilaallisen liikkuvuuden edistämisen. Yhteistyön kehittäminen avoimuuden ja läpinäkyvyyden hengessä on erityisen tärkeää niitä Nato-liittolaisia kohtaan, jotka eivät ole EU:n jäseniä. EU:n on osattava kertoa siitä, mitä se tekee ja mitä se ei tee.

Stoltenberg totesi Naton ja EU:n yhteistyön olevan syvempää kuin koskaan aiemmin. Organisaatiot toimivat yhdessä niin Välimerellä kuin hybridiuhkiin vastaamiseksi. Stoltenberg kiitti EU:ta ja jäsenmaita siitä, että ne ovat pitäneet Naton tietoisena EU:n puolustusyhteistyön etenemisestä. Kesällä allekirjoitetussa EU:n ja Naton yhteisjulistuksessa toivotettiin tervetulleeksi EU:n puolustusaloitteet. Samalla korostettiin transatlanttisen suhteen merkitystä. Edistys on ollut mahdollista, koska EU:n ja Naton roolit on tunnustettu, ja asioihin on tartuttu yhdessä. Stoltenberg totesi vakaasti uskovansa, että EU:n puolustusaloitteet tukevat eurooppalaisten suorituskykyjen kehittämistä, vähentävät sirpaloitumista, lisäävät puolustusmenoja ja tukevat taakanjakoa. EU:n toimet eivät kuitenkaan saa johtaa päällekkäisyyksiin Naton kanssa. Vaarana on jakolinjojen syntyminen EU:n ja USA:n välille, mutta myös Euroopan sisälle. Varsinkaan nykyisessä turvallisuusympäristössä tähän ei ole varaa. Stoltenberg nosti INF-sopimuksen esimerkiksi yhtenäisyyden tarpeesta.

Komission varapuheenjohtaja **Jyrki Katainen** kiitti käytännönläheistä ja tulosorientoitunutta yhteistyötä Naton kanssa. Kataisen mukaan suurin riski ei ole EU:n ja Naton päällekkäisyys, vaan 28 päällekkäisyyttä EU:n sisällä. Haasteet ovat jaetut, samoin tavoitteet. EU:n puolustusyhteistyö on edennyt nopeasti, ja komissio on sitoutunut yhteistyöhön Naton kanssa. Komission kaikki toimet tähtäävät yhteisen puolustuksen vahvistamiseen. Läpinäkyvyyden varmistamiseksi on solmittu säännöllisiä kontakteja Naton kanssa. Katainen nosti esiin sotilaallisen liikkuvuuden EU–Nato-yhteistyön lippulaivana muistuttaen komission ehdottaneen tähän 5,8 mrd euroa. Yhteistyö on tiivistä myös hybridiuhkiin vastaamiseksi: Katainen viittasi käynnissä olevaan HEX-ML -harjoitukseen ja Helsingissä toimivaan eurooppalaiseen hybridiuhkien osaamiskeskukseen. Disinformaation torjunta on ajankohtainen kysymys eurovaalien alla. Katainen toisti, että vahva EU tukee myös Naton toimintaa.

Teollisuus- ja sisämarkkinakomissaari **Elżbieta Bieńkowska** keskittyi Euroopan puolustusrahastoon. Komissio haluaa pitää Naton tietoisena etenemisestä. Puolustusrahaston tavoitteena on järkevämpi rahankäyttö rajat ylittävän yhteistyön ja päällekkäisyyksien poistamisen kautta. Tämä on myös Naton intresseissä. Komission asetusehdotuksessa on otettu huomioon Naton prioriteetit siinä määrin, kun ne ovat yhteensopivia EU:n prioriteettien kanssa. Puolustustutkimuksen valmistelutoimen puitteissa jo toteutetuissa hankkeissa on suoria Nato-linkkejä. Bieńkowska korosti, että puolustusrahasto ei ole protektionistinen väline. EU:n ja jäsenmaiden turvallisuusintressit halutaan luonnollisesti varmistaa.

Jäsenmaiden puheenvuoroissa ilmaistiin yhtäältä laaja tuki EU:n puolustusyhteistyön edistämiselle, toisaalta todettiin Naton rooli Euroopan turvallisuusarkkitehtuurissa. EU:n toimien todettiin vahvistavan myös Natoa. Kesän yhteisjulistusta pidettiin tärkeänä viestinä. Keskustelun taustalla

näkyivät viime viikkojen puheenvuorot Euroopan armeijasta. Osa jäsenmaista katsoi näiden välittävän virheellistä mielikuvaa, jonka mukaan Eurooppa pyrkii toimimaan yksin. Huomautettiin transatlanttisen yhtenäisyyden olevan vaativassa turvallisuusympäristössä erityisen tärkeää. Laajalti todettiin, että vaikka EU:n on tehtävä enemmän Euroopan turvallisuuden eteen, ja EU:n puolustusaloitteet ovat tässä suhteessa tervetulleita, Nato säilyy Euroopan yhteisen puolustuksen perustana. Toisaalta huomautettiin, että hyvin varusteltu, koulutettu, kyvykäs ja vastuullinen Eurooppa on myös parempi liittolainen.

Edellisen päivän yhteisistunnon tavoin kiitettiin etenemistä sotilaallisen liikkuvuuden alalla. Hybridiuhkiin vastaamisen tiimoilta nousi esiin etenkin käynnissä ollut EU:n HEX-ML -harjoitus. Puheenvuoroissa viitattiin myös Helsingissä toimivan eurooppalaisen hybridiuhkien osaamiskeskuksen rooliin EU:n ja Naton yhteistyön edistämisessä.

Suomi kiitti edistystä sotilaallisen liikkuvuuden alalla. Joukkojen ja kaluston sujuva liikkuminen on edellytys Euroopan puolustamiselle. Sotilaallisten tarpeiden määrittäminen on tärkeä etappi, seuraavaksi on komission vuoro tunnistaa investointikohteita. EU:n ja Naton on jatkossakin tärkeää koordinoida toimensa infrastruktuurin kehittämisessä. Samalla pitäisi jo pohtia seuraavaa sotilaalliseen liikkuvuuteen liittyvää yhteistyöaluetta. Yksi mahdollisuus olisi laatia EU:n ja Naton yhteinen toimintasuunnitelma sotilaallisen liikkuvuuden edistämiseksi: tämä auttaisi tunnistamaan puutteet ja osoittaisi, millä aloilla yhteistyö tuo lisäarvoa. Myös kesällä sovitut kansalliset toimet on syytä koordinoida, sillä suurin osa työstä on jäsenmaiden vastuulla. Sotilaallisen liikkuvuuden kehittäminen vaatii pitkäjänteisyyttä, investointeja ja laajaa yhteistyötä eri kansallisten toimijoiden välillä. EU:n ja Naton yhteistyö on edennyt yleisesti ottaen hyvin. Viime viikkojen keskustelu on osoittanut, että väärinkäsityksiäkin silti yhä on. On tärkeää pitää kiinni poliittisesta yhtenäisyydestä, jota EU:n ja Naton vastustajat haluavat murentaa. On hyvä muistuttaa, että tärkeimmistä asioista on yhteisymmärrys. Ensinnäkin EU:n on tehtävä enemmän Euroopan puolustuksen eteen. Toiseksi Nato on jäsenilleen yhteisen puolustuksen perusta. Kolmanneksi EU:n ja Naton tulee koordinoida toimensa niin kovan kuin pehmeän turvallisuuden tiimoilta. Huomio tulisi keskittää sotilaallisen liikkuvuuden, hybridiuhkien ja kyberin kaltaisiin käytännön kysymyksiin. **Mogherini** kiitti Suomea ”pohjoismaisen tehokkaasta yhteenvedosta”.

Stoltenberg kiitti myönteisestä keskustelusta. Sotilaallinen liikkuvuus korostui oikeutetusti jäsenmaiden puheenvuoroissa. Hiljattain päättynyt Trident Juncture -harjoitus osoitti jälleen, miten tärkeästä asiasta on kyse. Ei ole syytä peitellä transatlanttisen suhteen ongelmia. Näiden yli on kuitenkin ennenkin päästy. Turvallisuuden alalla tehdään enemmän yhteistyötä kuin vuosikymmeniin. Stoltenberg tarttui pohdintoihin Euroopan armeijasta. Osa Nato-liittolaisista pelkää tällä pyrittävän Naton aseman murentamiseen. Taakanjako ei saa tarkoittaa vaihtoehdon luomista Natolle. EU:n ja Naton yhteistyön syventäminen on erinomainen tapa kehittää transatlanttista sidettä.

Mogherini totesi, ettei eteneminen EU:n puolustusyhteistyössä ei olisi ollut mahdollista, ellei samaan aikaan olisi kyetty merkittävästi syventämään EU:n ja Naton suhdetta. Jäsenmailla saa olla visioita tulevaisuudesta. On myös luonnollista, että näistä käydään keskustelua EU:ssa. On kuitenkin tärkeää edetä askel kerrallaan ja keskittyä konkreettisiin aloitteisiin. Euroopan puolustuksen vahvistaminen vahvistaa transatlanttista sidettä. Mogherini toivotti Stoltenbergin tervetulleeksi myös seuraaviin EU:n puolustusministerikokouksiin.

EU:n sotilaalliset kriisinhallintaoperaatiot

Mogherini puolusti jälleen ehdotusta Euroopan rauhanrahastoksi todeten sen pyrkivän pureutumaan EU:n puutteisiin sotilaallisen kriisinhallinnan saralla. Rahaston luominen antaisi pitkään odotettua tukea mm. EU:n sotilaallisille koulutusoperaatioille ja auttaisi vastaanottavia maita tärkeiden

kapasiteettien kehittämisessä. Ellei operaatioiden henkilöstöpulaan ja rahoitusvajeeseen löydetä välineitä, on EU:n uskottavuus vaarassa. Mogherinin mukaan sotilaallisen kriisinhallinnan prioriteetit seuraavien kuukausien aikana ovat etenkin Sahelin alueellistamistoimet, operaatio EUNAVFOR MED Sophian mandaatin jatkaminen sekä operaatio EUFOR Althean rooli vakauden edistämisessä. Sahelin alueellistamistoimien tavoitteena on vahvistaa EU:n tukea alueen maiden puolustusvoimille ja rajat ylittävälle yhteistyölle järjestäytynyttä rikollisuutta ja terrorismia vastaan. Erityinen fokus tulee olemaan Sahelin G5-yhteisjoukon operationalisoinnin ja esikunnan tukemisessa. Kyse on oleellisen tärkeästä asiasta, joka vaikuttaa suoraan EU:n turvallisuuteen. Operaatio EUNAVFOR MED Sophian mandaatin jatkamisesta tulisi päättää lähiviikkoina. Mandaatin jatkosta ei ole päästy sopuun, sillä ratkaisua mereltä pelastettujen maihintulokäytäntöihin ei ole löytynyt. Samalla ministerit ovat kuitenkin ilmaisseet täyden tuen operaation jatkamiselle, ja niinpä EUH on ehdottanut väliaikaisratkaisuja, jotka eivät ennakoi laajempaa muuttoliikekeskustelua. Mogherini korosti, ettei kyseessä ole pelastusoperaatio.

Jäsenmaat toivoivat, että EUNAVFOR MED Sophian mandaatin jatkamisesta päästäisiin sopuun. Operaatio todettiin strategisesti tärkeäksi, mutta jäsenmaiden näkemykset mereltä pelastettujen maihintulokäytännöistä ovat yhä kaukana toisistaan. Osa jäsenmaista oli valmis väliaikaisratkaisuihin toisten painottaessa, että kysymystä tulee tarkastella osana laajempaa muuttoliikekeskustelua. EU:n sotilaallisten koulutusoperaatioiden johtoesikunnan (MPCC) kehittäminen sai tukea. Alueellisista painopisteistä nousivat Sahelin ja Välimeren lisäksi esiin Afrikan sarvi ja Länsi-Balkan.

Mogherini veti istunnon yhteen: operaatioiden työtä tulee jatkaa. Länsi-Balkan on tärkeä prioriteetti, jota neuvoston nykyinen ja tulevat pj-maat pitävät agendalla. Sahelin alueellistamistoimet ovat meneillään, ja toimeenpanoa odotetaan alkuvuodesta. On hyvä, että jäsenmaat haluavat jatkaa operaatio MED Sophiaa ja tukevat laajempaa ratkaisua. Realiteetti kuitenkin on, että kokonaisratkaisua ei saada aikaan seuraavan kahden viikon aikana. On ulkoasiainneuvoston vastuulla päättää mitä operaatiolle tehdään: lopetetaanko se vai hyväksytäänkö väliaikaisratkaisu. Kun laajempi ratkaisu saadaan, Sophian käytännöt mukautetaan siihen välittömästi. Komentaja tarvitsee selvyyden jatkosta. Päätöstä ei voida pallotella eri foorumeiden välillä, vaan ratkaisu tarvitaan.

Euroopan puolustusviraston (EDA) ministerijohtokunnan kokous 20.11.

Mogherini avasi kokouksen todeten, että EDA:n budjettia vuodelle 2019 ei ole saatu sovittua. Asiasta järjestetään uusi valmistelukokous mahdollisimman pian. Hän korosti, että EDA:n lisääntyneet tehtävät edellyttävät myös riittävää resursointia virastolle ja uskoi, että asiasta päästään yksimielisyyteen.

Ainoana keskustelukohtana oli puolustuksen vuosittainen arviointi (CARD). Jäsenmaat kiittivät EDA:n työtä CARD-pilotin osalta. Varsinaiseen tulevaan CARD-kierrokseen valmistautuessa tulee huolehtia koherenssista Naton suunnitteluprosessin kanssa. CARD:lla tulee olla vahva linkki EU:n uusiin suorituskykyprioriteetteihin sekä muihin EU:n keskeisiin puolustusaloitteisiin. Sen pitää myös olla linjassa EU:n globaalistrategian kanssa.

Viraston budjetin osalta korkean edustajan tekemä ehdotus vuodelle 2019 sai laajaa kannatusta. Resurssit ja virastolta edellytetyt tehtävät tulee olla tasapainossa. Budjettia ei kuitenkaan saatu hyväksyttyä erityisesti Brexitiin liittyvien skenaarioiden takia. Joulukuun alussa järjestetään ylimääräinen valmistelukokous, jonka jälkeen asia pyritään päättämään kirjallisessa menettelyssä.

Ulkoministerien ja puolustusministerien yhteisistunto: turvallisuus ja puolustus

Kokouksessa hyväksyttiin neuvoston päätelmät turvallisuudesta ja puolustuksesta, siviilikriisinhallinnan kompakti, 17 uutta PRY-projektia, sotilaalliset tarpeet sotilaallisen liikkuvuuden edistämiseksi sekä neuvoston osittainen yleisnäkemys Euroopan puolustusrahastosta.

Todettiin, että EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisen globaalistrategian toimeenpano turvallisuuden ja puolustuksen alalla käynnistettiin marraskuun 2016 päätelmillä. Edistys on ollut vaikuttavaa. Pitkässä ja polveilevassa keskustelussa kaikki jäsenmaat käyttivät puheenvuoron. Moni arvioi laajemmin EU:n turvallisuus- ja puolustusagendan edistymistä.

Siviilikriisinhallinnan kompakti vahvistettiin hyväksytyksi ja toivotettiin jäsenmaiden parissa laajalti tervetulleeksi. Kompakti on merkittävä saavutus EU:n siviilikriisinhallinnan kehittämisessä. Yli 20 poliittista sitoumusta vahvistaa siviilikriisinhallintaa tehden siitä nopeampaa ja tehokkaampaa sekä kehittäen yhteyksiä muihin EU-instrumentteihin. Toimeenpanosuunnitelmissa on selvä ohjaus jatkotyölle niin EU-tasolla (EUH:n ja komission yhteinen toimintasuunnitelma) kuin kansallisesti (kansalliset toimeenpanosuunnitelmat). EUH ja komissio tukevat kompaktin toimeenpanoa täysipainoisesti. Kompakti tuo uutta dynamiikkaa yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP) siviilipuolelle, joka on EU:n ainutlaatuinen vahvuus ja korkeassa kysynnässä maailmalla. Nykyisessä toimintaympäristössä kriisit edellyttävät yhä enemmän siviili-instrumenttien käyttöä.

Pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PRY) osaksi hyväksyttiin 17 uutta projektia, jotka pidemmällä aikavälillä tukevat EU:ta niin sotilaallisten suorituskykyjen kuin operatiivisten kykyjen kehittämisessä. Työ kolmansien maiden osallistumisen tiimoilta on tärkeää saada valmiiksi mahdollisesti ennen joulukuun Eurooppa-neuvostoa. Uudelle PRY:tä esittelevälle verkkosivustolle on kerätty mm. tiedot kaikista PRY-projekteista. Jäsenmaat toivottivat tervetulleeksi uudet PRY-projektit. Useat korostivat kolmansien maiden projekteille tuomaa lisäarvoa ja toivoivat pragmaattisia ja joustavia sääntöjä. Monen huolena oli, että liian tiukat säännöt johtavat yhteistyön ajautumiseen PRY-kehikon ulkopuolelle. Toiset puolestaan painottivat tiukempia sääntöjä ja strategisen autonomian kehittämistä.

Komissio esittää seuraavaan monivuotiseen rahoituskehykseen (2021–2027) kunnianhimoista puolustuspakettia EU:n uuden tavoitetason tueksi. Yleistavoitteena on puuttua sirpaloitumiseen, joka on piinannut Euroopan puolustussektoreita vuosikymmenien ajan puolustustarvikkeista ja teollisuudesta sotilaalliseen liikkuvuuteen. Toivotettiin tervetulleeksi neuvoston osittainen yleisnäkemys Euroopan puolustusrahastosta ja edistys sotilaallisen liikkuvuuden toimeenpanossa. Kansallisia toimivaltoja kunnioitetaan täysin. Komission on seuraavaksi määrä tehdä ehdotuksia infrastruktuurin rahoittamiseksi.

Instituutiot jatkavat työtä eri puolustusaloitteiden koherenssin varmistamiseksi. Viimeisen kahden vuoden aikana tehty työ on ollut parasta mahdollista mainosta Lissabonin sopimuksessa perustetulle korkean edustajan roolille. Edistystä on jo saavutettu: kesäkuussa hyväksyttyjä EU:n suorituskykyprioriteetteja pannaan toimeen PRY-projektien, CARD:n ja puolustusteollisuuden kehittämisohjelman (EDIDP) kautta. Myös PRY:n ja EDIDP:n alla toteuttavat projektit vaikuttavat alustavasti yhteensopivilta. Korkea edustaja jatkaa työtä koherenssin eteen ja raportoi edistyksestä vuoden 2019 puoliväliin mennessä.

Todettiin, että Euroopan puolustusrahasto on tulevan rahoituskehyksen ensimmäisiä ohjelmia, joista neuvosto on päässyt sopuun. Pohjana toimi Euroopan puolustusteollisesta kehittämisohjelmasta (EDIDP) heinäkuussa tehty sopimus. Seuraava askel on neuvottelujen aloittaminen neuvoston, komission ja Euroopan parlamentin välillä. Tavoitteena on päästä ehdotuksesta sopuun helmikuussa. Euroopan puolustusrahaston tavoitteena on rahoittaa yhteistä tutkimusta ja suorituskykyjen kehittämistä sekä kehittää fragmentoituneita markkinoita yhtenäisimmiksi. Disruptiiviset teknologiat ovat tärkeässä asemassa ja myötävaikuttavat strategiseen autonomiaan. Yhteensopivuus Naton kanssa

on tärkeää. Jäsenmaiden kannattaa koordinoida kantansa puolustusrahaston mahdollisesta liittämisestä Horisontti-ohjelman alle. Puolustustutkimuksen pilotin tulokset ovat positiivisia ja työ jatkuu. Tähän asti ohjelmasta on rahoitettu viisi projektia, joihin lisätään pian kolme. Myös EDIDP:n toimeenpano on aloitettu ja vuoden 2019 työohjelma on tekeillä ja se on määrä hyväksyä vuoden loppuun mennessä. Jäsenmaiden rooli pilotin onnistumisessa on oleellinen. Koherenssi EU:n suorituskykyprioriteettien, CARD:n, NDPP:n ja PRY:n kanssa on varmistettu. Komissio on ehdottanut sotilaalliseen liikkuvuuteen 6,5 mrd (vuoden 2018 kiinteissä hinnoissa 5,8 mrd) kaksoiskäyttöön. Euroopan parlamentissa kaikki suurimmat puolueet tukevat lähestymistapaa. Aiheesta toivotaan neuvoston osittaista yleistä näkemystä joulukuussa, jolloin trilogit voitaisiin aloittaa tammikuussa.

Jäsenmaiden enemmistö kritisoi ehdotusta Euroopan rauhanrahastoksi. EUH puolusti esitystään. Sen on määrä vahvistaa EU:ta turvallisuuden tuottajana ja auttaa kumppaneita ottamaan vastuuta omasta turvallisuudestaan. Rauhanrahasto paikkaisi aukkoja EU:n työkalupakissa erityisesti sotilaspuolella. Ehdotus rakentuu käytännön kokemusten varaan. Jäsenmailla säilyy täysi kontrolli. Ehdotus on jäsenmaiden käsissä, EU:lle tulisi antaa välineet toiminnan tehostamiseksi. Jäsenmaat tunnistivat Euroopan rauhanrahaston tavoitteet, mutta moni toivoi vielä perinpohjaisia keskusteluja. Erityisesti esitys Athena-mekanismin yhdistämisestä rauhanrahastoon herätti huolta.

Todettiin päätökset EU:n sotilaallisten koulutusoperaatioiden johtoesikunnan (MPCC) kehittämiseksi. Vuonna 2020 MPCC:n tulisi olla valmis suunnittelemaan ja johtamaan pienimuotoinen (noin 2500 hlöä) toimeenpaneva operaatio nykyisten koulutusoperaatioiden lisäksi. Henkilöstöä lisätään maltillisesti (enintään 60 pysyvää henkilöä ja operaatiota perustettaessa vahvistuksena 94 henkilöä). Jäsenmaihin vedottiin henkilöstön lähettämiseksi. Edistystä kiitettiin laajalti, mutta myös varauksellisempia puheenvuoroja kuultiin. Moni maa painotti, ettei MPCC saa tuoda päällekkäisyyksiä Naton työhön nähden**.**

Voidaan myös keskustella siitä, mitä EU voi tehdä Ranskan käynnistämän Euroopan interventioaloitteen vahvistamiseksi ja vuorovaikutuksessa sen kanssa. EU voisi toimia ”telakoitumisalustana” myös muille monikansallisille aloitteille.

EU toimii tiiviissä yhteistyössä Naton, Yhdysvaltain ja muiden kumppanien kanssa. Todettiin, että EU:n ja Naton yhteistyö on kehittynyt viimeisen kahden vuoden aikana ennennäkemättömälle tasolle. EU:n politiikat ja työkalut ovat lähtökohtaisesti Nato-yhteensopivia. Tämä sopii yhteen sen kanssa, että Eurooppa ottaa enemmän vastuuta omasta turvallisuudestaan. EU:n on kyettävä puolustamaan ja edistämään yhteisiä arvojaan. Unionilla on siten oltava kyky toimia kumppanien kanssa, kun mahdollista ja itsenäisesti, kun välttämätöntä – toisin sanoen sen tulee saavuttaa korkeampi strategisen autonomian taso ja kantaa suurempi siivu taakanjaosta. Strateginen autonomia on terminä herkkä, mutta tiivistää oleellisen viestin tarpeesta vahvistaa Euroopan puolustusta ja puolustusteollisuutta, kehittää EU:ta vakautta ja turvallisuutta tuottavana toimijana ja vähentää omia haavoittuvuuksia. Tämä on tärkeää myös transatlanttisen turvallisuuden kannalta. Samalla EU:n on tehtävä työtä sen eteen, että sen toimet ja viestit ymmärretään.

Nostettiin esiin tekoälyn vaikutukset kansainväliseen turvallisuuteen. Tämä ei ole kaukaisen tulevaisuuden kysymys: tekoäly on jo osa arkea, ja sen aseellinen hyödyntäminen on alkamassa. KE Mogherini on perustanut Global Tech Paneliin, joka käsittelee myös tekoälyä, sekä YK:n pääsihteerin digitaalisen yhteistyön paneeliin. Aiheeseen palataan syvemmin keväällä 2019.

Suomen mukaan YTPP:n vahvistamisessa globaalistrategian pohjalta on edetty pitkälle, mutta työtä riittää edelleen. Siviilikriisinhallinnan kompakti on tärkeä merkkipaalu EU:n siviilikriisinhallinnan kehittämisessä. Seuraavaksi tulee keskittyä sitoumusten toimeenpanoon. On tärkeää tehdä yhteistyötä komission kanssa. PRY:n saralla keskustelu sitoumuksista oli hyödyllinen ja antoi välineitä jatkotyöhön. Projektien toinen aalto organisoitiin hyvin, vaikka tulevaisuudessa yhtä monia projekteja

ei välttämättä tarvittaisi joka vuosi, vaan laatu on määrää tärkeämpää. Viimeinen puuttuva pala on kolmansien maiden osallistumisperiaatteista päättäminen, jossa tulee edetä ilman viivästyksiä. PRY on EU-aloite, ja sellaisena sen tulee pysyä. Kumppanit voivat kuitenkin tuoda lisäarvoa, eikä PRY:tä tule heikentää tekemällä siitä liian monimutkaista. Tämä vain ajaisi yhteistyön EU:n ulkopuolelle. On myös osattava paremmin viestiä siitä, mitä EU tekee puolustuksen alalla. On tärkeää säilyttää eri aloitteiden välinen koherenssi. Ensi vuonna siirrytään teoriasta käytäntöön puolustusrahaston PRY-bonuksen testaamisessa ja varsinaisen puolustuksen vuosittaisen arvioinnin käynnistämisessä. EU:ta, Natoa ja transatlanttista yhteistyötä tarvitaan, ja yhteistyö on oleellista.

Yhteenvedossa kiitettiin jäsenmaita tuesta turvallisuus- ja puolustusyhteistyön edistämiselle. Käynnistettyjen aloitteiden toimeenpano vaatii jatkuvaa työtä, minkä lisäksi on katsottava eteenpäin. Osa asioista etenee nopeammin kuin toiset, jäsenmaiden poliittista pääomaa ja resursseja tarvitaan. Aloitteiden välisten yhteyksien varmistaminen on tärkeää. Seuranta siviilikriisinhallinnan kompaktin toimeenpanemiseksi aloitetaan viivytyksettä toimintasuunnitelman muodossa. Euroopan rauhanrahastoon liittyviä keskusteluja tulee jatkaa MFF-neuvottelujen yhteydessä huomioiden myös jäsenmaiden kriittiset puheenvuorot. MPCC:n kehittämiseen palataan vuonna 2020. Kolmansien maiden PRY-osallistumisesta on mahdollista päästä sopuun ennen vuoden loppua. Työ sotilaallisen liikkuvuuden toimeenpanosuunnitelman osalta jatkuu.

Suomen edustajat puolustusministerikokouksessa
Puolustusministeri Jussi Niinistö
Hanna Lehtinen, EUE
Meiju Keksi, EUE
Arto Koski, EUE
Janne Kuusela, PLM
Mari Eteläpää, PLM,
Tuomas Koskenniemi, PLM
Petteri Jouko, PLM
Juha Martelius, PLM
Salla Sammalkivi, VNK

Asiakirjat
Liitteet

Viite

Asiasanat	Euroopan puolustusrahasto, kriisinhallinta, NATO, puolustuspolitiikka, YTPP, puolustusvirasto
Hoitaa	**PLM, UM, VM**
Tiedoksi	EUE, LVM, OM, PE, SM, STM, TEM, VNK, VTV